Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 206 (956) ♦ П'ятниця, 28 жовтня 1994 року ♦ Ціна договірна

Олександр МОРОЗ: «Я за те, щоб усі гілки нашої влади сприяли консолідації суспільства»

У середу Голова Верховної Ради Олександр МОРОЗ та віце-прем'єр-міністр України Ігор МИТЮКОВ зустрілися з українськими та зарубіжними журналістами.

Звіт про цю зустріч читайте на 2-й стор.

ПРОЙТИ НЕЛЕГКИЙ ШЛЯХ РЕФОРМ

Ця думка домінує під час численних зустрічей і переговорів, які продовжує у Країні Кленового Листа делегація України на чолі з Президентом Леонідом Кучмою. Четвертий день її перебування тут, за оцінками місцевих оглядачів, особливо показовий щодо значної насиченості програми державного візиту, яка виконується без щонайменшого відхилення. У середу маршрут перебування нашої делегації охопив відразу три провінції, віддалені одна від одної від 600 до 1500 кілометрів, — Альберту, Саскачеван і Манітобу. Ще до 13-ї години за місцевим часом Президент і вся делегація активно працювали у Едмонтоні, о 14-й вони вже були у місті Саскатун, а увечері перелетіли до Вінніпегу.

Едмонтон, як і Торонто, вважається у Канаді майже «українським»: з 600 тисяч жителів 120 тисяч — українці. Ця обставина багато в чому визначала характер тутешніх зустрічей — щирий і зацікавлений. І обов'язково з українським національним колоритом.

(Закінчення на 2-й стор.).

РОБОЧА ПОЇЗДКА ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА

Учора у Придніпров'я з робочою поїздкою прибув Прем'єр-міністр України Віталій Масол. У ході поїздки глава українського уряду зустрівся в Міністерстві промисловості з керівниками металургійних підприємств регіону. Темою розмови стали проблеми роботи галузі в нинішніх умовах, шляхи виходу базових галузей з економічної кризи. Віталій Масол також відвідає один з пускових об'єктів року в краї — пішохідний міст у Дніпродзержинську, над яким в числі 33 особливо важливих новобудов оголосило свого часу шефство керівництво області. В програмі перебування Прем'єр-міністра — відвідання найбільшого в країні тваринницького держплемзаводу «Чумаки».

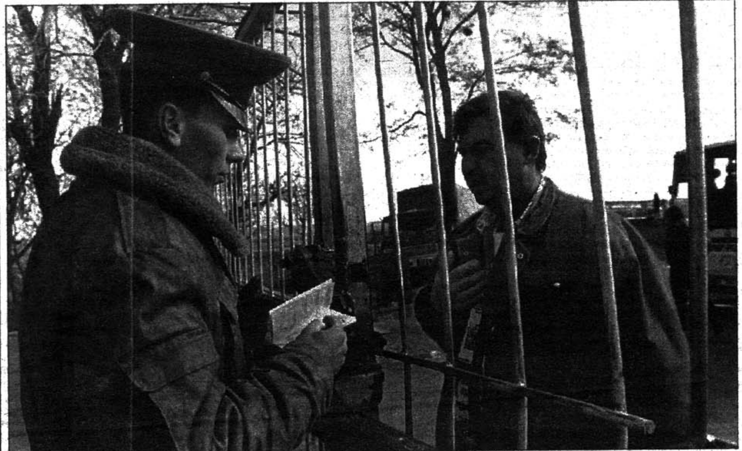

Була хвіртка, а нині — ворота

Коли наші кордони були на замкові, будь-який контрольно-пропускний пункт через державний кордон назвати воротами язик не повертався. Хвірточка — та й годі. Нині ОКПП «Буковина» і, зокрема, його підрозділ — КПП «Порубне», звідки ми ведемо цей репортаж, — наші ворота на Балкани (Румунія, Болгарія, Югославія, Туреччина, країни Близького Сходу). Хто — туди, хто — звідти. Народу і транспорту — плав пливе. За добу — по 100—150 одиниць автопоїздів, до тисячі легковиків і автобусів, від півтори до трьох тисяч громадян. Пік — серпень-жовтень, спад — грудень-січень, а далі — по колу.

(Закінчення на 4-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Продиктовано в номер

Візит делегації Сейму Литви

З офіційним візитом до Києва прибула литовська парламентська делегація на чолі з Головою Сейму Литви Чєсловасом Юршенасом. Протягом двох днів литовські парламентарії зустрінуться з Головою Верховної Ради України Олександром Морозом, Президентом України Леонідом Кучмою, Прем'єр-міністром Віталієм Масолом. Заплановано також зустрічі з представниками українських партій, політичних та громадських організацій.

Прес-конференція Євгена Марчука

Неповні три дні перебувала на півострові робоча група, створена Президентом України Леонідом Кучмою, яку очолював віце-прем'єр України Євген Марчук.

26 жовтня ввечері Є.Марчук дав прес-конференцію. Він сказав, що робоча група працювала у трьох напрямках. Зокрема, по наданню допомоги АРК у зв'язку з посухою, з нестачею води та епідемією холери. Абсолютно ненормально, вважає Є.Марчук, коли для боротьби з епідемією холери залучалися керівники міністерств і відомств України. Тому, підкреслив він, треба надалі розмежувати повноваження: що треба робити самій автономії, що — Україні в автономії, а що — спільними зусиллями.

«Все те, що ми напрацювали разом з урядом автономії, буде покладене в основу постанови Кабінету міністрів України», — сказав Є.Марчук. Віце-прем'єр України зазначив, що сьогодні головне — задовольнити потреби кримчан в усьому необхідному, тому ми старалися відходити від політики, але найвища політика — це економіка.

Скільки коштує страйк?

Як відомо, з ініціативи незалежних профспілок Львівської залізниці, які, зокрема, діють у Львові, Івано-Франківську, Тернополі, було оголошено так званий попереджувальний страйк на ... 27 хвилин. Єдиний відділок, що не підтримав його, —Ужгородський. Чому?

— У нас скептичне ставлення до страйку як методу поліпшення умов роботи колективу, — сказав начальник відділка Андрій Федченко. — Бо тимчасове неробство призводить до ще більшого загострення ситуації. Судіть самі. Якби ми погодились на вимушений простій бодай на 27 хвилин, то тільки доходу від перевезень втратили б на 50 мільйонів карбованців. А інші збитки?

Єдиним курсом

24 жовтня набула чинності постанова правління Національного банку України про уніфікацію курсу карбованця до основних іноземних валют та про лібералізацію валютного ринку. Про це повідомили агенції «Інтерфакс-Україна» в прес-службі Нацбанку.

Згідно з документом, підписаним 22 жовтня, відтепер курс карбованця до долара, німецької марки та рубля визначатиметься виключно на біржових торгах Української міжбанківської валютної біржі.

Скорочення Збройних Сил

Як відомо, ще в жовтні минулого року Верховною Радою України затверджено загальну чисельність Збройних Сил України — 450 тисяч чоловік. Щоб виконати це рішення, Міністерство оборони скорочує та реформує деякі військові частини і підрозділи, ліквідує та реалізує частину техніки та майна.

Планом скорочення Збройних Сил України передбачено передачу деяких військових містечок і закладів у народне господарство. Перелік таких об'єктів визначають після ретельного розгляду потреби в них Збройних Сил.

Олександр МОРОЗ: «Я за те, щоб усі гілки нашої влади сприяли консолідації суспільства»

У вступному слові глава українського парламенту, продовжуючи думку про взаємодію усіх владних структур України, зазначив:

— Нині це надзвичайно важливе завдання, тому що по-іншому просто не можна працювати. Нам треба взагалі пережити принаймні три важливих найближчих місяці, які стануть перехідними до нового фінансового режиму. У листопаді, щонайпізніше на початку грудня, ми розглянемо бюджет на 1995 рік, який буде обрахований у масштабах уже нових цін, витрат на соціальний захист людей. Бюджет буде супроводжуватися цілим пакетом законів в економічній сфері, які визначатимуть і становище окремої людини, і суб'єктів виробництва.

А тому в цей, нинішній, період якраз нам найбільше потрібне довір'я до тих, хто займається управлінням. Маю на увазі найперше виконавчу владу, оскільки вона бере на себе багато відповідальності, Верховну Раду в тих кроках, які будуть робитися для забезпечення законодавчого супроводу усіх дій.

Запитання кореспондента «Голосу України»:

— Шановний Ігоре Олександровичу! Як відомо, обвальне падіння курсу національної валюти потрясло спочатку Росію, а потім Україну, різкої ходи набрала інфляція, полізли вгору ціни, що привело певним чином до соціальної напруги. Як віце-прем'єр-міністр, що відповідає за фінансову політику, що ви скажете про причину цього явища? Яка з цього приводу думка Голови Верховної Ради? Чи є відповідні механізми у нашому парламенті, які б надалі стримували отаке обвальне падіння українського карбованця?

І.МИТЮКОВ:

— Справді, зміна курсу українського карбованця стала одним з головних чинників змін цін у цілому.

Думаю, що головні причини цього — наші внутрішні процеси, які протягом дуже короткого часу проявилися на внутрішньому валютному ринку. Це накопичення значної кількості вільних карбованцевих коштів у комерційних банках, крах деяких трастових компаній, через що населення миттєво забрало свої кошти і почало їх розміщувати на внутрішньому, насамперед валютному, ринку, а також зниження депозитних ставок комерційними банками по вкладах населення.

Нині Кабінет Міністрів багато працює з Національним банком, щоб виробити спільну тактику на найближчі два місяці, завдяки активній ролі Національного банку формувати внутрішній валютний ринок, в тім числі за рахунок постійних валютних резервів, щоб забезпечити надалі плавну зміну курсу валюти, уникнути стрибків, які мали місце нинішнього року.

О.МОРОЗ:

— Дуже просто пояснити це явище тим, що дали, мовляв, кредити для закупівлі зерна, ось вам і причина падіння курсу карбованця. Тоді давайте подивимося на проблему під іншим кутом. Коли ми в першому півріччі видали кредитну емісію, яка складала понад 80 трильйонів карбованців, вона не відбилась у III кварталі на зростанні курсу долара. Гроші випускалися під наявну товарну масу, тобто грошова одиниця була зв'язана. Ось такі цільові кредити можуть працювати на економіку і не приводять до падіння курсу карбованця. У даному випадку очікування інфляції виконало роль детонатора.

Всі ці причини треба розглядати в комплексі, щоб потім прийти до правильного рішення. Коли ми говоримо про монетарні способи боротьби з інфляцією і девальвацією, то ми повинні зважити на таке: за три останні місяці, як свідчить статистика, рівень інфляції мав темп сім відсотків на місяць, а зростання виробництва у відповідних обсягах становило десять відсотків.

Мова про те, що треба дивитися, коли і в якій ситуації можна вдаватися навіть до інфляції, якщо це обертається зростанням товарного виробництва.

Чи є можливість впливу на подібні явища Верховною Радою? Є. Я б, перш за все, бачив його в узгоджених діях з виконавчими структурами. Тобто підведення законодавчої бази під ті кроки виконавчої влади, які б давали гарантії для стабільності.

Безперечно, однією з найгостріших нинішніх проблем стало підвищення цін. Олександр Мороз так прокоментував цю ситуацію:

— Підвищення цін, зрозуміло, не може не турбувати людей. Вони прекрасно розуміють, що зростання цін не компенсуються підвищенням заробітної плати. В умовах інфляції, а особливо гіперінфляції, ніде в світі ще не було такого, щоб монетарними методами можна було справитися із цією диспропорцією.

Цей факт не може залишити осторонь і Верховну Раду. Так, ми підтримали наміри Президента стосовно запровадження механізмів лібералізації економіки. Але сьогодні завдання полягає в тому, щоб цей процес в деяких галузях тримати у врегульованому режимі, щоб рівнем рентабельності виробництва виправляти негативний процес підвищення цін. Якщо це вдасться зробити, то тої зростання цін не буде мати таких наслідків, які можуть очікуватися за інших умов.

Захищати людей — найперше означає стимулювати виробництво і відновлювати мотивацію до праці. Це найближчим часом буде відбито в Законі про оплату праці, який буде зв'язувати обсяг виробництва, його грошовий еквівалент і заробітну плату тієї людини, яка працює.

Ігор Митюков додав, що в цих умовах залишається дотації на продукти харчування. Але, сказав він, ми принципово змінюємо напрямки використання дотацій. Дотації ідуть на підтримку того, хто дійсно сьогодні потребує цієї підтримки. Дотації, точніше, кошти, які вивільняються від зменшення дотацій виробнику, направляються споживачу. Ми розробили таку систему, коли найменш забезпечені верстви населення будуть підтримуватися державою більше, ніж ті, що краще забезпечені.

І знову журналісти попросили уточнити, що це за два-три найближчі, найтяжчі місяці, що на нас чекають, про які говорилося напочатку.

Голова Верховної Ради відповів на це так. Два-три місяці — це ті, що лишилися до нового року, до тих пір, поки буде прийнятий і працюватиме бюджет, будуть задіяні ті закони, про які я говорив з самого початку, сказав він. Це цілий пакет законів, котрі будуть регулювати і організацію виробництва, і визначатимуть місце в цьому виробництві та матеріальне забезпечення людини праці.

Сьогодні ми будемо діяти залежно від тієї ситуації, яка складеться в ці місяці, маючи на увазі, що і рівень допомоги, і оплата праці будуть індексуватися залежно від індексу цін, який буде виникати в листопаді та грудні.

Хотів би з самого початку звернути вашу увагу, що попри те, що у нас все-таки спізнюються індексації, ця система вже діє з першого жовтня. Ми будемо мати певний бюджетний запас для конкретної сім'ї, щоб цей ціновий бум пережити більш-менш благополучно.

На запитання, як реагує Олександр Мороз на звернення до нього групи депутатів через газету, він відповів:

— Симптоматично, коли до Голови Верховної Ради група депутатів звертається через газету. Я так собі думаю, що на тому звертання і буде закінчене, тому що ставляться до мене ті питання, які під собою не мають ніякої основи. Якщо депутатська Комісія з питань етики звернеться до мене і скаже, що нам потрібно вияснити деякі обставини, я з задоволенням зустрінуся з нею.

Я все робив для того, щоб допомогти нещасній людині. Якщо це комусь не подобається, то це його справа. Це все можна елементарно перевірити, не до мене писати, а розібратися, де ті гроші зараз є, що призначалися для лікування людини. І тоді не треба буде робити провокаційні, наклепницькі висновки про те, що, скажімо, Мороз плутає державну кишеню із своєю. Зрештою, у мене є повага до себе, є почуття честі. І тому сьогодні на публікації такого гатунку я просто не буду реагувати.

Щодо доцільності тимчасових шляхів легалізації тіньового капіталу, О.Мороз зазначив: однією з важливих складових цих президентських указів про боротьбу з корупцією та організованою злочинністю є декларування вкладів суб'єктів господарської діяльності в Україні, інших вкладів в зарубіжні банки. На мій погляд, десь 2/3 цих вкладів задекларовані.

Повертати ці вклади, цей капітал на територію України, потрібно двома шляхами. Перший, я б сказав так, добровільний. От вони повертаються, вони задекларували, чи цей капітал навіть там працює якимось чином на інтереси України. І ми створюємо умови для того, щоб він інтенсивніше працював тут, створював нові робочі місця і т.д.

Якщо власники цих капіталів не зважать на такі добровільні кроки влади в Україні, потрібно звернутися до Кримінального кодексу, перед тим надавши їм змогу повернути капітал сюди — не здати добровільно, а використати тут. Нам не треба 380 мільйонів доларів, які може виділити Міжнародний валютний фонд чи Світовий банк, нам потрібно повернути сюди кілька десятків мільярдів доларів, які створені на нашому багатстві, нехай навіть використовуючи недосконалість нашого закону. Є ще третій шлях: застосовуючи міжнародні угоди і міжнародну практику, примусово повернути цей капітал, до його власників вжити заходів, як до кримінальних злочинців.

Відповідаючи на запитання, чи будуть справді одностайні позиції Президента, Прем'єр-міністра і Голови Верховної Ради щодо шляхів економічної реформи, О.О.Мороз відповів:

— Верховна Рада розглядала доповідь Президента всього тиждень. Вона мала такий, швидше політичний характер, проте ми підтримали кроки Президента. В обговоренні виступали різні люди, критикували деякі складові програми Президента, але в цілому говорили: давайте відкриємо поле для діяльності виконавчих структур, давайте створимо для цього законодавчу основу і почнемо працювати.

Сьогодні ми не маємо права на помилку. І, безперечно, однією з таких помилок могла би бути неузгодженість різних гілок влади. Мені здається, що у нас немає підстав для того.

Сьогодні і Президент, і Верховна Рада повинні створити такі умови, за яких Кабінет Міністрів працюватиме ефективно. Ми не можемо взяти на себе виконання тієї місії, яка покладена на цю армію з 400 тисяч людей, що представляють виконавчу владу в Україні.

На запитання, чи можливе невиконання парламентом Республіки Крим вимог щодо приведення законодавства у відповідність з Конституцією України, О.О.Мороз наголосив:

— Я кілька днів тому мав розмову із Сергієм Цековим і Прем'єр-міністром Криму. Вчора увечері відбулася ще одна розмова з Цековим по телефону. Я переконаний у тому, що Крим піде на зближення конституцій.

Стосовно заборгованості України п[еред] Росією О.О.Мороз повідомив, що відпо[від]ним міністерствам та відомствам України дано доручення розробити проект угоди про відстрочку виплати. Найближчим часом почнуться конкретні переговори з цього питання. Принципова згода досягнута, слід лише відпрацювати технічні питання. На переконання Олександра Олександровича, слід наполягати на так званому нульовому варіантові, який може бути частиною комплексної угоди про розподіл та реструктуризацію наших боргів.

Питання ставиться так: протягом якогось певного часу, наприклад, першого листопада, Україна починає стопроцентно обслуговувати поточну заборгованість, все, що накопичилося до того часу, буде переглянуто, реструктуризовано і відстрочено на 3, 7, або 10 років. Це і буде предметом майбутніх переговорів.

Що стосується того, чи є конкретні р[е]зультати перевірок використання креди[тів], виділених на закупівлю зерна, відпо[вів] Ігор Митюков:

— У самому механізмі надання таких кредитів, механізмі розрахунків з виробниками була закладена можливість використання їх не за призначенням. Відпові[дна] перевірка триває.

Торкаючись дозволу Верховної Ради на притягнення до кримінальної відповідальності народного депутата Юхима Звягільського, О.Мороз наголосив:

— Я прибічник того, щоб Верховна Рада розглядала такі питання за присутністю депутата, одначе закон передбачає й інші варіанти. Якщо буде висновок Генеральної прокуратури, ми рішення з цього приводу приймемо найближчим часом.

На питання, чи визначено конкретних винуватців різкого падіння курсу українського карбованця, О.Мороз відповів:

— Це вивчає Комісія з питань бюджету. Ані позиція Національного банку, ані позиція комерційних банків, ані кредитна емісія — не відповідь на питання. Слід охопити цю проблему з усіма нюансами, не відкидаючи й вплив іззовні. Адже наша економіка надто залежна від стану економіки, скажімо, у Росії, та й не...

Відповідаючи на це питання, Ігор Митюков додав:

— Нам не так страшне падіння курсу національної валюти, як непрогнозованість динаміки цього курсу. Тому слід робити все для того, аби скоординувати дії по стабілізації курсу українського купона.

Олександр Мороз та Ігор Митюков відповіли на інші запитання журналістів.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ,

Ганна РОМАНЦОВА.

ПРОЙТИ НЕЛЕГКИЙ ШЛЯХ РЕФОРМ

(Початок на 1-й стор.).

Майже тисяча дівчаток і хлопчиків, одягнутих в українське національне вбрання, зустріли Леоніда Кучму в просторій залі Едмонтонської мерії. У їх виконанні однаково зворушливо пролунали державні гімни і Канади, і України. Разом з ними зі сльозами на очах їх співали представники середнього покоління, вже доволі літні люди. Їх легше зрозуміти, перебуваючи саме тут, на канадській землі: вона стала їхньою другою батьківщиною, та за першою — Україною серце з віком щемить все більше.

Президента України тепло вітала мер Едмонтона Джен Реймер, яка назвала його візит далекосяжним, характеризувала як такий, що вписує нову сторінку в україно-канадських відносинах, є важливою гарантією і нинішніх, і завтрашніх міцних зв'язків.

Коли бачиш таких прекрасних дітей, бачиш, як від покоління до покоління ви оберігаєте і передаєте українську мову і звичаї, ще непохитнішою стає віра у те, що український рід є і буде, сказав у своєму зверненні Леонід Кучма. Він щиро подякував за гостинність, за велику підтримку України українською громадою і Канадою в цілому, за фінансову і технічну допомогу нашій країні у важкий час. Президент України запевнив земляків, яких доля закинула на далекий американський континент, що робитиме все для того, щоб Україна стала сильною державою і зайняла гідне місце у світовому співтоваристві.

Леонід Кучма поклав вінки до пам'ятника жертвам голодомору в Україні 1932—1933 років, який споруджено українською громадою, та до пам'ятника жертвам воєн.

Як засвідчує перебіг подій, зустрічі з представниками української громади не менш значимі і важливі, ніж офіційні і ділові переговори з керівниками провінцій, бізнесменами. Бо вони не тільки стимулюють патріотичні почуття канадських українців, серед яких чимало ділових людей, а й сприяють в обговоренні питань, пов'язаних з розвитком співробітництва у сфері політики, економіки, культури. Показовими у цьому відношенні були всі сьогоднішні зустрічі — і з прем'єрами провінцій, і з учасниками ділового симпозіуму, організованого представниками бізнесу західних провінцій Канади. Леонід Кучма наголошував на тих напрямках економічних реформ, які він вважає пріоритетними і які наполегливо здійснюватиме.

Про підтримку цих кроків канадськими партнерами засвідчують внесені ними ділові пропозиції. Вони стосуються, зокрема, створення в Україні сучасного виробництва молочних продуктів, будівництва у Києві за кошти канадської сторони центру ділового співробітництва. Є й інші інвестиційні проекти. У тому числі й у сфері культури. Домовлено також про взаємні поїздки — обмін митецьких, театральних, музичних колективів.

Наша делегація одержала також запевнення щодо підтримки України Канадою у міжнародних організаціях. Приміром, зняття з нашої країни обмежень у торгівлі надасть можливість експортувати продукцію металургії, хімії, аерокосмічної промисловості. Це дасть коштів більше, ніж кредити.

Отже, перші кроки, зроблені Канадою на підтримку нашої держави відразу після проголошення її незалежності, знаходять продовження в ході нинішнього візиту Президента України. Красномовно свідчать про це і слова прем'єра провінції Саскачеван Роя Романова: партнером України у її перетвореннях історією відведено стати саме Канаді. Вони, до речі, перегукуються і з думкою Леоніда Кучми.

Четвер — останній день державного візиту нашої делегації. Він повністю був відданий Вінніпегу. І одна з найважливіших подій — участь у церемонії відкриття конференції представників «Великої сімки» та міжнародних валютно-фінансових організацій «Партнерство заради економічного реформування України». Чи дістане наша країна на ній підтримку? На одній з прес-конференцій, відповідаючи на запитання канадської журналістки, Леонід Кучма відповів так: «Якби я в це не вірив, я б сюди просто не їхав»...

Віктор ЧАМАРА.

(Укрінформ).

Едмонтон — Саскатун — Вінніпег.

Аграрна політика

ПЕРСПЕКТИВИ РИНКОВИХ РЕФОРМ

ПОЛЯХ Віталій Іванович, 1948 року народження, одружений, випускник Полтавського сільгоспінституту, 1983—1990 — голова колгоспу ім. Мічуріна Золотоніського р-ну на Полтавщині, народний депутат, голова підкомітету Верховної Ради минулого скликання, головний консультант з питань АПК Адміністрації Президента України.

Сьогодні реформування має вкрай болючий характер, витрати — невиправдано високі, а наслідки — негативні. Сучасний процес докорінної перебудови агропромислового комплексу в Україні зумовлений, по-перше, необхідністю загального переходу до ринкової економіки, що регулюється; по-друге, внутрішніми труднощами і проблемами попереднього розвитку. Перетворення відбуваються за умов ліквідації централізованої системи матеріально-технічного забезпечення та закупівель сільськогосподарської продукції, лібералізації цін у країні, різкого скорочення бюджетного фінансування та субсидій, пожорсткішання податкової та кредитної політики, помітної свободи у розвиткові зовнішньоекономічних зв'язків. З іншого боку, спостерігається тиск на сільське господарство високомонополізованих структур, які постачають йому засоби виробництва, пальне й енергію, переробляють і реалізують його продукцію. Це дає зазначеним структурам можливість перекладати на аграрний сектор свої зростаючі витрати навіть за умов наростаючого падіння попиту на їхні власні товари і послуги.

Дійсність демонструє нам замкнуте коло: з одного боку — анемічне суспільство, неспроможне вийти з кризи. З іншого — безжальні удари по життєвому рівню людей, які ще більше послаблюють суспільство в цілому.

Яскравим проявом дійової позиції і пошуку шляхів виходу з кризи стала минулого доповідь Президента Л. Д. Кучми на сесії Верховної Ради України. В ній викладено основні конструктивні моменти радикального переходу від незрозумілих напівдій до ринкових перетворень у країні, зокрема в аграрному секторі.

Так, мету аграрної реформи можна сформулювати як перетворення сільського господарства на ефективно функціонуючу галузь ринкової економіки. Сутність перетворень — у переході до ринкової економіки з усіма наслідками: зміною форм власності на землю і засоби виробництва, форм підприємств та їхньої внутрішньої структури і т. ін.

Основними принципами проведення аграрної реформи є, по-перше, зміцнення законодавчої бази здійснюваних перетворень. По-друге, посилення соціальної спрямованості реформ: з метою розширення соціальної бази аграрних перетворень доконечно потрібно вживати заходів для соціального захисту сільського населення, навчання працівників основам ринкового господарювання, пропагувати нові закони та постанови уряду. По-третє, поетапне здійснення реформ з якомога повнішим урахуванням регіональних особливостей.

Загалом аграрний сектор в Україні має стати першочерговою сферою соціально-економічних перетворень на засадах демократії, свободи вибору й ринкового підприємництва. Прискорення докорінних реформ вимагає демонтувати головні підвалини колишньої системи, які породили глибоку аграрну й загальну кризу. Мова — про монополію на землю і одержавлення господарювання на селі.

Про це свідчать і досвід східноєвропейських держав, Китаю, які раніше від України стали на шлях ринкових перетворень. В них здійснюють стратегію демонтажу адміністративно-командної системи і переходу до ринкових відносин, докорінної перебудови форм власності і господарювання, надання пріоритету приватним підприємницьким структурам і приватному інтересові. Законодавчо підтверджено і здійснюють право приватної власності на засоби виробництва, насамперед на землю. При цьому, однак, не варто руйнувати великі високоіндустріальні підприємства.

Отже, і для України першим напрямом аграрної реформи є вдосконалення відносин земельної власності і перерозподілу землі. Потрібно опанувати економічний механізм регулювання цих відносин. Сюди входить розроблення і опанування прогресивних методів землеустрою, створення екологічно безпечного і економічно ефективного рільництва, дотримання соціальної справедливості у перерозподілі землі.

Необхідно розширити права власників і орендарів землі, впорядкувати її перерозподіл шляхом державної підтримки раціональних форм землекористування і зняття надмірних обмежень з оренди, застави та купівлі-продажу земельних ділянок. У жодному разі не можна допустити спекуляції землею та інших негативних наслідків земельного ринку. Право придбати землю має лише той, хто на ній працює і має належну професійну підготовку.

Другим напрямом є формування нової соціально-економічної структури сільського господарства шляхом забезпечення реальної свободи вибору селянином форм господарювання. Зрештою на селі має бути створено багатоукладну економіку, яка складається з мобільних, орієнтованих на ринок приватних і колективних господарств-виробників сільгосппродукції з розвиненою мережею кооперації та агросервісу.

Саме кооперація стає важливим важелем ринкового перетворення аграрного сектора. Це — третій напрям. З одного боку, кооперація підтримує і формує нових ринкових суб'єктів на селі. З іншого — створює базу для реальної реорганізації колгоспів і радгоспів на справді кооперативних засадах. Окрім того, кооперація виконує соціальну функцію захисту селянина перед монополіями та ринком. Необхідно дати чіткі юридичне визначення кооперативним організаціям, а також створити систему оподаткування кооперативів, що унеможливила подвійне стягування податків.

Четвертим напрямом є демонополізація та приватизація в АПК. Враховуючи специфічні умови України, у перехідний період це завдання може бути розв'язане завдяки комплексу заходів. По-перше, свою роль відіграє розвиток сільськогосподарської кооперації у переробленні та збуті. По-друге, акціонування переробних і сервісних підприємств з обов'язковим продажем контрольного пакета акцій сільгоспвиробникам. По-третє, заохочення інвестиційної діяльності як сільгоспвиробників, так і зовнішніх (у тому числі іноземних) інвесторів в галузі перероблення їх збуту сільськогосподарської продукції. Потрібна також раціоналізація чинного законодавства про податки з агропідприємств, зайнятих саме переробленням. На період переходу до ринку треба суворо регулювати ціни на продукти підприємств-монополістів до створення для них конкурентного середовища.

Стратегічний курс реформ спрямовано на ринковий тип аграрних відносин, які грунтуються на свободі господарського вибору, конкуренції, самофінансуванні, самостійному розпорядженні продукцією та прибутками після сплати податків та інших обов'язкових відрахувань до бюджету й інших загальнодержавних (централізованих або місцевих) фондів. Ринковому механізмові треба надати всеосяжного характеру, тобто він має обійняти ринки товару, праці, капіталу, землі.

Але сам ринковий характер економіки ще не забезпечує її високої ефективності та належного рівня життя. Значних економічних результатів, як це показує досвід розвинених країн, дає змогу сягти поєднання ринкових стимулів з обгрунтованим державним економічним регулюванням, що закріплюється в особливих інституціональних формах.

Оскільки існує певна виробничо-соціальна специфіка аграрного сектора, застосування в ньому ринкового механізму в чистому вигляді, без обмежень і коректування, призводить до зменшення виробництва, зниження його ефективності, руйнування виробничого потенціалу і загострення соціальних проблем. Ці процеси посилюються з поглибленням реформи. Тому не можна припускати стихійного, хаотичного, некерованого характеру перетворень аграрних відносин. Необхідні довгострокові аграрні програми, цілеспрямована координація і підтримка цього процесу з боку держави.

Як піде далі реформа? Чи прийнятна для нас так звана шокова терапія? Ні. Хворе господарство, слабке суспільство не можна зцілити ударом або переляком. Потрібна тривка, радикальна і всеосяжна терапія. Обдурювати людей, створюючи у них ілюзію того, що вони легко можуть досягти добробуту, слід тільки трошки потерпіти, — не лише демагогія, але й злочин.

Зміни в суспільстві, серед них і перетворення в аграрному секторі, можливі лише поступово, на що потрібен тривалий час. Вони вимагають для свого здійснення певних умов. Це передусім громадянський мир, здорові фінанси і сильна влада — законодавча, виконавча, судова. Економічні перетворення неможливі без загального конституційного, правового, адміністративного, соціального реформування.

Сьогодні потрібно розкувати виробника, дати можливість господарювати, особливо на землі. Держава, яка не забезпечує національну продовольчу безпеку, не може не тільки цивілізовано розвиватися, але й нормально жити.

Віталій ПОЛЯХ,
головний консультант з АПК Адміністрації Президента України.

П'ятий мікрофон

Краще керуйте і дбайте про нас

Парламент і Президент своєю діяльністю дають надію на покращання життя трудового народу. Тільки вони можуть стабілізувати становище в Україні, захистити людей відповідними законами. А народ може все: свого часу він переміг фашистську навалу й відбудував з руїн країну. Тож і тепер він може поставити на ноги незалежну Україну. Треба тільки вміло керувати нами і дбати про нас, простих людей. І закони приймайте такі, щоб швидше поліпшилося наше життя.

Лев ДОБРИК.

Кривий Ріг.

Може, поверніть народний контроль

Ніде правди діти, й досі на багатьох підприємствах та в колективних господарствах на 200 робітників 50 керівників. Більшість з них похизується вранці перед трударями, а потім кожен йде у своїх справах. Розтринькують народне добро зі складів, а затим бідкаються про розірвані зв'язки та високі податки. У цій справі не треба дуже розумних фінансистів, щоб зрозуміти: треба повернутися до кимось скасованого народного контролю. Горе-керівники, як чорт ладану, боялися добрих з виду дідусів, що завжди доскіпувалися до істини. Тоді всім легше працюватиметься. Подумайте над цим питанням, шановні депутати! Знайдіть інші шляхи скорочення апаратів управління.

Іван ЛУКАШ.

Миргород
Полтавської області.

Учитися треба навіть депутатам

Не думаю, щоб нинішні освічені депутати не читали Карла Маркса. А в нього є такі слова: «Хто не знає мови народу, на землі якого живе, той є або гостем, або найимтом, або окупантом». Задумайтеся, народні обранці, ким є ви для свого народу, що не хочете розмовляти його мовою. А як збагнути іноземцю, слухаючи трансляції з сесійного залу, в якій країні він перебуває?

Тож з метою створення належного іміджу народних обранців, зростання їх авторитету в очах світової і української громадськості пропоную організувати для народних депутатів курси з вивчення української мови. Адже вчитися ніколи не пізно, навіть депутатам.

Григорій СІМ'Я.

Козова
Тернопільської області.

Не приймайте «сирих» законів!

Не раз чули нарікання, що в нашій державі не виконують законів. А вони не діють тому, що їх не виконують передовсім керівники, і тоді ця хвороба котиться аж донизу, до села. Ось один приклад. Візьмемо Закон України «Про статус ветеранів війни...». У ньому названо ветеранами війни тих, хто воював, і тих, хто перебував у полоні чи працював у тилу. І всім однакові пільги, які все одно не дають. Вважаємо, що це несправедливо. Просимо депутатів доопрацювати цей закон і виявити більше поваги до тих, хто воював.

За дорученням зборів ветеранів війни
Г. ДАЦЕНКО.

Тараща
Київської області.

А ми втратили віру...

Скільки надії було, що новообрані депутати подбають про нас, малозабезпечених. А вони плаксиво поспівчували нам за тяжке життя, пообіцяли зробити його кращим, потрапили до парламенту та й забули зовсім про свої обіцянки. Тепер бачимо, що ми в боротьбі за їхні мандати мали велику роль маленьких гвинтиків, а депутати цього скликання такі ж самі, як і попередньо. І нема чого кращого чекати чи то від комуністів, чи від соціалістів, чи демократів. Шкода, але ми втратили віру в народних депутатів.

ПЕДАН, МОСКАЛЕНКО, ЄФІМОВА, КУДІНА, РОМСЬКА, БОГДАНОВ та інші.

Харків.

Продиктовано в номер

Учений, політик, перший Президент...

Сьогодні у Львові закінчується наукова конференція «Михайло Грушевський і Західна Україна», яку організували Львівський держуніверситет імені І. Франка, Інститут українознавства НАН України, Наукове товариство імені Шевченка та «Просвіта». Нагодою для поважного наукового форуму стала кругла дата. Сто років тому Михайло Грушевський став працювати у Львівському університеті. У роботі конференції беруть участь зарубіжні учені.

Двійка профспілковим керівникам

Пленум Республіканської ради профспілки працівників вугільної промисловості, що відбувся у Донецьку, висловив недовіру голові виконавчого бюро, одному з колишніх лідерів шахтарського страйкового руху на Донеччині Костянтину Фесенку. Причому його увільнено від керівництва до позачергової конференції профспілки, призначеної на середину січня.

Пленум було скликано на вимогу профспілкового активу. Роботу керівників розцінено як незадовільну.

Відмовлено в реєстрації

Севастопольський міськвиконком відмовив у реєстрації севастопольської громади Української православної церкви Київського патріархату і громади Російської православної церкви імені Святих Новомучеників і сповідників Російських. Ухвалюючи таке рішення, міськвиконком послався на «заявление благочинного Севастопольского округа Украинской православной церкви Московского патриархата протоиерея Георгия Полякова и многочисленные заявления православных прихожан Севастополя, требующих не допустить регистрации уставов двух указанных общин, вносящих раскол в каноническое православное движение». Спостерігачі вважають, що це рішення прийняте під враженням від недавнього візиту до Криму і Севастополя митрополита Української православної церкви Московського патріархату Володимира Сабодана.

Запитання руба

Де знайти 600 мільярдів карбованців? Таке запитання постало на розширеному засіданні Чернігівського облвиконкому у зв'язку з підвищенням заробітної плати та пенсій.

Підприємства області в боргах. Не здійснюють ніяких відрахувань у бюджет. Очікується конфліктна ситуація. Невдоволені не лише вчителі та селяни. Голова Чернігівської райради Олександр Полковниченко поставив запитання руба: чому він як найвища посадова особа в районі отримує трохи більше мільйона карбованців?

Міст був нічий. І завалився

Один з найбільших житлових масивів Харкова з населенням, не меншим від деяких обласних центрів, залишився минулої середи без основного транспортного сполучення з іншими районами міста: завалився міст. Рух тролейбусів зупинено. Пошкоджено й інші життєво важливі комунікації. На щастя, людських жертв не було.

Про те, що Олексіївському мосту загрожує катастрофа, місцеві жителі повідомляли міську владу не раз. Та, як водиться, чиновники уважно слухають і... нічого не роблять. А тепер спішно заявляють, що найближчим часом постараються знайти кошти і відновити транспортну артерію. Цікава деталь: як з'ясувалося, за технічний стан міських мостів у місті ніхто не відповідає. Навіть технічної документації досі не знайшли...

Замість пестицидів — нову політику

Екологія

«Так — екологічному землеробству!», «Ні — пестицидам!» — під такими плакатами починалась акція протесту, яку провів під стінами Мінсільгосппроду Грінпіс України.

За словами Олексія Кабики з Грінпісу, вчені Українського аграрного університету 15 років тому розробили систему біологізації сільського господарства, що не потребує застосування пестицидів, але підвищує врожайність культур та родючість ґрунтів. Однак Мінсільгосппрод ігнорує цей досвід і викидає десятки мільйонів доларів на імпорт пестицидів і подальшу хімізацію села. Крім того, якщо враховувати втрати від погіршення здоров'я людей, то застосування пестицидів однозначно збиткове.

Під час проведення акції Грінпіс висунув вимоги до державних органів, зокрема — припинити імпорт і виробництво пестицидів, законодавчо передбачити поетапну відмову від їх застосування, переорієнтувати державну політику на інвестування екологічно чистого сільськогосподарського виробництва.

Олексій БРЕУС.

Фото Валерія КЕРЕКЕ...

Боротьба в Київраді триває. Переможені вже відомі

Показовою, з характерними для нинішньої Київради ознаками була робота у вівторок. Депутатів прийшло якраз чимало, зібрався кворум. Зранку вони взялися до улюбленої останнім часом справи — затвердження постійних та тимчасових комісій.

Взагалі, з комісіями тими в столичній Раді біда. Спершу каменем спотикання, якого довго не могли усунути, було питання пропорційності представництва в майбутніх органах депутатських груп (фракцій) — їх в Київраді чотири. Кожна фракція заявляла про свої права на присутність у кожній з комісій. Численні виступи з цього приводу зводилися, втім, до перспектив зарубіжних поїздок: ніхто не бажав бути обділеним. Не мали успіху поодинокі виступи, в яких наголошувалося на виключно робочих цілях закордонних відряджень і на фаховій відповідності депутатів тій чи іншій комісії.

Все ж за тиждень питання з комісіями просунулося вперед настільки, що саме у вівторок останні три (з одинадцяти) могли б бути затверджені. Та тут київські депутати загрузли у, на їхню думку, найголовнішому для виборців — у назвах комісій. А також в їхній кількості: чи зробити, наприклад, окрему комісію з самоврядування, чи об'єднати її з комісією по зв'язках з громадськими організаціями та пресою? Ці фундаментальні питання викликали масу суперечок, бажаючих перекричати один одного знайшлося чимало, звинувачень, що у когось «не в порядку з головою» та нарікань на відверто нудьгуючого на такому «базарі» Леоніда Косаківського, який спробував був підштовхнути справу до вирішення, теж вистачало. «Ви не змогли домовитися, а я не можу вас між собою примирити», — заявив голова Київради і порадив депутатам дійти згоди поза залом, в перерві.

Перейшли до затвердження районних суддів. Справа обговорювалася перед цим два тижні, судді побували на сесії, лишалося тільки проголосувати списком. Зробили це майже одноголосно — та виявилося, що голосів все ж не вистачило: кілька депутатів вийшли... покурити.

Після перерви знову взялися до затвердження тих злощасних комісій. Лишався начебто один крок, але й тут з'ясувалося, що «Столиця» (найчисельніша в Київраді фракція) в кулуарних консультаціях участі не взяла і має «окрему позицію» — отже, створення вкрай необхідних Раді робочих органів знову було відкладене.

Покінчивши таким звичним чином із комісіями, депутати звернули свої погляди до структури влади в місті, загальну її схему було надано міськвиконкомом. Обговорення питання особливого ентузіазму не породило, і Леонід Косаківський хотів уже перейти до голосування — коли «прокинулася» «Столиця». Лідер непримиримої щодо Косаківського опозиції Чорновненко поставив ультиматум: або голова скасовує «свого» виконкома (який був сформований Косаківським через неспроможність в цьому депутатів, бо ж треба комусь і працювати), або «Столиця» участі в голосуванні не бере. Тому що проект, мовляв, підготовлений «незаконним» виконкомом. Ні умовляння Косаківського, ні виступи депутатів з інших фракцій не допомогли — і це питання вирішене не було.

Отак, з одностайністю лебедя, щуки та рака працює нині Київрада. Четвертий місяць тягнеться перша сесія. В запеклій боротьбі депутатів переможеними стають ... самі київські виборці. І хоч є люди, які задаються питанням «Коли ж ми вирішимо щось важливе й потрібне для киян?», міжфракційні суперечки та опозиція «Столиці» до Косаківського зводять усі конструктивні наміри нанівець. Голова ж Київради прекрасно розуміє, що киянам, як і всім громадянам України, набридли політичні ігри. Може, нарешті й депутати Київради зрозуміють, що обирали їх не для суперечок у Раді?

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

БУЛА ХВІРТКА, А НИНІ — ВОРОТА

(Початок на 1-й стор.).

Глухої осені та взимку і справді — б-р-р — холоднеча, й мука вичікувати по кілька днів і ночей в автобусах чи автомобілях кількакілометрову чергу, адже ні гарячого харчу тобі, ні навіть, даруйте, туалетика чи хоча б лопухів.

Але, о диво, сьогодні на під'їздах до «Порубного» — не те що черг, а й слідів од них ні на дорозі, ні обабіч. Біля шлагбаума — наче б ображений таким штилем міліціонер, який раніше стримував потік до КПП людей і транспорту і почувався таким собі царем-богом.

Порядок «наводять» чума з холерою. Через цю «солодку парочку» доводиться знову з воріт робити хвірточку. Начальник ОКПП підполковник Віталій Антонюк пояснює: «Виконуємо постанову Кабінету міністрів про недопущення поширення холери. Обмежили виїзд наших громадян, окрім тих, хто їде у відрядження чи за невідкладними сімейними обставинами, однак всі повинні мати відповідні медичні довідки. Випускаємо всіх іноземців, котрі гостювали у нас чи були проїздом. Впускаємо ж лише тих з них, хто має відповідні медичні сертифікати, менше — громадян Румунії і Туреччини. Порядок тут треба наводити. Пригадую, затримали ми партію в'єтнамців-нелегалів, я розпорядився перевірити їхній фізичний стан. З 37 чоловік у 8 виявили відкриту форму туберкульозу, у багатьох — трофічні виразки й симптоми хвороб, що навіть медикам не знайомі».

Але хвірточка хвірточкою, а кількість нелегалів, котрі норовлять прослизнути через КПП, не зменшується. Цього року затримано таких понад 400. Щоправда, якщо раніше прориватися від нас, то нині 75 відсотків з них намагаються прослизнути в Україну. Отакий феномен.

Громадяни-іноземці намагаються пробратися до нас не тому, що тут для них рай. Як правило, використовують Україну як транзитну територію. Хто легалізує тут свої паспорти й інші документи, хто шукає можливості нелегально потрапити до Польщі, Німеччини... Тим більше, що в нас не проблема отримати закордонний паспорт, немає великих обмежень виїзду за кордон.

Хто ж вони ці іноземці? Хоча слово «нелегал» нас привчили сприймати з деяким шпигунським відтінком, більшість з них — збідовані біженці з Хорватії, Сербської Країни, курди, індуси, пакистанці. Ті світ за очі тікають од війни, «гарячих» точок, а ті — від елементарної злиденності, але всі — на заробітки до багатих країн. Щоправда, коли пішли автобуси з молодиками призовного віку, постала підозра, що переправляються на вишкіл чи з нього найманці-бойовики. З'ясувалося — звичайні заробітчани.

А звідси й відповідні способи прослизнути через КПП. Хто з «липовим» паспортом (одна з груп намагалася пройти контроль за виготовленими на кольоровому ксероксі паспор... хто — в обладнаних у транспор... засобах тайниках. За добу, трапляється, затримують 1 — 2 порушників, часом і по 10 — 20. Уже до обіду того дня, коли ми побували на КПП, попалося з «липовими» паспортами румунів. Одному з них, Мірчі Тео..., контролер довів, що вуха, розріз очей не ті, які зафіксовано на фото у паспорті. Сам Мірча у розмові з нами «видав» типову версію — бригадир, котрий везе їх на заробітки до Польщі, переплутав його документ з документом товариша, котрий з якихось причин залишився вдома з чужим паспортом. Звичайно, було б ліпше, якби все це свого часу з'ясували лояльні румунські прикордонники, котрих «пропійов» їхній землях.

Тут-таки, у службовому приміщенні КПП, довелося бачити затриману групу бідно зодягнених курдів. З документами в них все гаразд, але чому їдуть до України і яким чином, за який кошт вибиратимуться звідси — ще треба з'ясувати... Чи не краще їм повернути і їхати через Угорщину... де до них ставляться лояльніше?

Отож навіть у ці, здавалося б, ... спокійні дні служба на КПП не мед. Натомлюються, а отже, й менше пильнують контролери. Після тицяння носом у десятки просмердлих солярою автопоїздів притуплюється нюх Принца, Графа і навіть «наркоманки» Діни — тутешніх службових собак.

Додайте до цього ще звичну матеріальну скруту на КПП. Хоча прикордонники підполковника Віталія Антонюка і затримали цього року контрабанди на 3 мільярди 800 мільйонів карбованців, їм з того — ні копійки.

Служба не мед, але навіть якби це були не ворота на Балкани, а прикордонна хвіртка, то все одно на вихідний її не зачиниш.

Анатолій БЕНЬ.

Спорт

ХОЧ І НЕ ТОЙ ТЕПЕР ЦСКА...

...але вигравати в нього приємно

Регулярний чемпіонат МХЛ. Сокіл (Київ) — ЦСКА (Москва). 5:0 (1:0, 1:0, 3:0). 1:0 Кавєшников (11), 2:0 Полковников (23), 3:0 Ніколаєв (44), 4:0 Гончаренко (51, більшість), 5:0 Гаркуша (55).

Так, зрозуміло, що московський армійський клуб вже не той, як за часів його тріумфів. У минулі часи київський «Сокіл», коли в ньому виступав відомий боєць Анатолій Ніколаєв, лише мріяв про «нічийку» в матчі з чемпіоном чемпіонів. А тепер його син Андрій закинув шайбу у ворота команди Віктора Васильовича Тихонова. Що ж, батько дуже радів за сина і за рідний клуб, який зробив чудовий подарунок уболівальникам.

До речі, і в першому колі, граючи в Москві, «Сокіл» також переграв ЦСКА — 2:1.

Цього ж разу чудово зіграла вся команда. Але хочу сказати кілька теплих слів на адресу ветеранів команди: блискучого воротаря Юрія Шундрова та грізного нападника Анатолія Степанищева. Граючи вони із юнацьким запалом, ведучи вперед молодь, влаштовуючи для неї показові уроки справжньої майстерності. Що ж, дяка їм за це.

І коротеньке резюме. Три останні зустрічі «Сокіл» провів на доброму рівні. Нагадаю, що він переміг у Ярославлі «Торпедо», зіграв унічию вдома з сильною казанською «Ітіллю», програвши по ходу зустрічі — 1:4. Нарешті, дзвінка перемога над армійцями Москви. Київські матчі проходили в Палаці спорту при великій глядацькій аудиторії. «Сокіл» в країні користується великою любов'ю. Уболівальники не залишають його у найскладніші моменти. Це, до речі, своєрідна відповідь отим панам, які зі своїх чиновних кабінетів галасують про те, що, мовляв, хокей для України — непотрібний вид спорту, неперспективний...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Готуємось до зустрічі естонців

Як відомо, 13 листопада в Києві, на Республіканському стадіоні, національна збірна України з футболу в своєму третьому відбірковому матчі чемпіонату Європи прийматиме команду Естонії. Можливо, вже цього разу уболівальники залишатимуть стадіон у доброму настрої. Втім, для досягнення хорошого результату якраз і треба, щоб якомога більше глядачів прийшли підтримати своїх футболістів.

До речі, й цього разу генеральний спонсор ФФУ та національної збірної з футболу — компанія «Нордекс» — знову розіграє для глядачів автомобіль. А щасливий переможець попереднього розіграшу Іван Ромасенко, начальник цеху заводу «Генератор», побував в офісі компанії і мав зустріч з президентом «Нордекса» Григорієм Лучанським, його заступником Вадимом Рабиновичем та президентом компанії «Україна футбол інтернешнл» Володимиром Лашкулом.

Пан Лучанський сказав: «Не дивлячись на те, що українська збірна поки не радує прихильників, «Нордекс» усе ж надаватиме їй найширшу фінансову допомогу»...

***

Першість країни з футболу. Третя ліга. 16 тур. Авангард (Жидачів) — Нива — 0:1, ФК ЛАЗ — Трансімпекс — 2:1, Фетровик — Лада — 2:1, Хутровик — Дністер — 3:0, Сула — Таврія — 5:0, Вагонобудівник (Кременчук) — Дністровець — 2:0, ЦСКА — Торпедо — 5:0, Система-Борекс — Металург — 1:0, Авангард (Ровеньки) — Шахтар — 2:0, Вагонобудівник (Стаханов) — Оскол — 0:1.

Світовий ринковий досвід: Аргентина

«Економічне диво»: політика вторинна

Давно відомо: все пізнається в порівнянні. Отож для проведення кардинальної економічної реформи в Україні надзвичайно важливим є вивчення досвіду інших країн. Чимало елементів економічної реформи, здійснюваної, наприклад, в Аргентині, де мешкає чисельна українська діаспора, можуть бути досить корисні для України.

Одним з найпривабливіших моментів є відносно швидкі позитивні наслідки економічних перетворень. Коли в квітні 1991 року керівництво Аргентини оголосило програму виводу країни з кризи, то це — після провалу багатьох подібних заходів раніше — було сприйнято з великою часткою скептицизму. Та вже через кілька місяців західна преса заговорила про успішний хід задуму, а іноземний капітал гарячково кинувся на місцевий ринок. А ще минуле десятиліття в історії Аргентини розцінюють як

Найтяжчий період

Спад аргентинської економіки з середини 1970-х років поглиблювався, і в 1980 році виробництво валового внутрішнього продукту (ВВП) на душу населення скоротилося на 24,3 відсотка. Промислове виробництво впало майже на чверть, капіталовкладення зменшилися більш як удвічі. Повне і часткове безробіття охопило 4,5 млн людей з 12,2 млн економічно активного населення.

Головною причиною економічних труднощів Аргентини стала криза післявоєнної моделі соціально-економічного розвитку, коли держава взяла на себе основні функції з керівництва економікою та соціальним захистом населення, а державні витрати на це перевищували половину ВВП. Низькоефективний державний сектор значною мірою служив як засіб соціальної амортизації. Як визнавали високопоставлені аргентинські діячі, праця багатьох державних підприємств та установ — «ніщо інше, як державне страхування: розписавшись про прихід на роботу, люди зникають на решту дня».

Шлях без твердого покриття

Останній військовий режим, що прийшов до влади 1976 року, пробував було змінити економічну модель, керуючись положеннями монетарної школи. Вперше були відпущені ціни й розпочата масова приватизація. Лише за декаду до 1989 року в Аргентині було прийнято 17 надзвичайних програм економічних реформувань та шляхів їх здійснення. Найвидатнішим з них виявився «план аустраль», до якого входили замороження цін і заробітної плати, а також грошова реформа. Він приніс тимчасовий успіх, але введення 1986 року індексації цін і прибутків призвело до нового витка бюджетного дефіциту та інфляції. Згідно з думкою експертів Міжнародного валютного фонду в цілому всі програми аргентинського керівництва були спрямовані на зниження бюджетного дефіциту й не передбачали серйозних структурних перетворень.

Неповні наміри не могли дати повних наслідків. Грунтовно даною галуззю зайнявся лише Президент Карлос Сауль Менем, який прийшов до влади 1989 року під популістськими гаслами підвищення заробітної плати, поліпшення соціального забезпечення та захисту національної промисловості. Проте назабаром він твердо заявив про потребу змінити існуючу систему — «пародію чи карикатуру на капіталізм» — й утвердити «модель справжнього капіталістичного розвитку з ясними й незмінними правилами гри, з широкою соціальною справедливістю».

Реалізація реформ ускладнювалася тим, що на першому етапі вона не мала фінансової підтримки ззовні. Після того, як 1988 року Аргентина перестала сплачувати відсотки за заборгованістю, переговори з іноземними комерційними банками перервалися, а значить, зупинилася через невиконання вимог Міжнародного валютного фонду (МВФ) й обіцяна допомога. В цих умовах заява про наміри скоротити бюджетний дефіцит з 16 до 1,25 відсотка ВВП за один лише 1990 рік була цілком нереальна. Однак уже в березні того року бюджет вперше за тривалий час був зведений з позитивним сальдо.

Як саме цього було досягнуто? У 1989 році зовсім відмінили контроль над валютними операціями та зобов'язання про продаж експортерами валюти. Одночасно уряд відмовився від підтримки фіксованого курсу місцевої валюти — аустраля — до долара і запровадив з початку 1990 року єдиний «плаваючий курс». Досить жорстко було розв'язано проблему внутрішнього боргу: всі рахунки понад 1 млн аустралів (1700 доларів за тодішнім курсом) були заморожені. Взамін власники отримали державні облігації, що були індексовані до долара, котувалися на біржі та підлягали сплаті протягом 10 років.

Проведено було кардинальну реформу обкладання податком. Ставку його на додаткову вартість у кілька етапів довели до 18 відсотків, до того ж поширили рішенням Національного конгресу не тільки на виробничу діяльність, а й на сферу обслуговування, що дозволило збільшити загальний обсяг надходжень. За ухилення від сплати податків передбачили кримінальну відповідальність, різко виросла кількість зайнятих у податкових інспекціях.

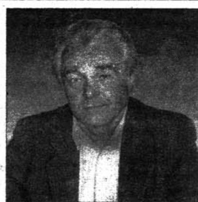
Одночасно скоротили державні витрати. Заходи з економії — відміна державних дотацій на товари першої необхідності та продовольство, скорочення витрат на соціальні програми, замороження будівництва ряду об'єктів, зменшення субсидій нерентабельним підприємствам, звільнення надмірної робочої сили й т.п. — добре відомі в світовій практиці. Ці непопулярні дії проводилися в життя досить послідовно й жорстко, незважаючи на протести політичної опозиції, профспілок та частини суспільства.

Особливо слід відзначити новий порядок придбання державними підприємствами та організаціями продукції приватних фірм, запровадженний навесні 1990 року з метою «моралізації державної адміністрації» та «викорінення корупції».

Відніні контракти на закупівлю товарів та послуг мусили здійснюватися тільки на відкритих національних та міжнародних торгах. Через діючі раніше прямі закупки, в реалізації яких дуже важливу роль відігравали особисті зв'язки і відсутність конкуренції, країна щорічно недораховувала щонайменше 2 млрд доларів.

Одночасно був різко підвищений контроль над фінансовою діяльністю державних підприємств та організацій, що зобов'язані щомісячно представляти свої рахунки міністерству економіки. Напевне саме з цих президентських декретів типова для «третього світу» програма стабілізації стала переходити в якісно новий етап глибинних перетворень, покликаних змінити економіку країни. Одночасно була розгорнута приватизація.

Михайло РОЙ.

Із досьє «ГУ»

Михайло Рой — журналіст-міжнародник, латиноамериканіст, член Міжнародної організації журналістів (МОЖ). Народився в селі Оленівка на Чернігівщині. Випускник факультету журналістики КДУ ім. Тараса Шевченка. Працював у районній та обласній пресі. Хист до іноземних мов привів його до дипломатичного вузу в Москві. А вже працюючи власкором Агентства преси «Новини» (АПН) у Карибському басейні, закінчив Гаванську філологічну академію за фахом іспанська мова та література. Працював у Латинській Америці на кореспондентській та дипломатичній роботі. Однак він не залишав своє головне захоплення — постійно перекладав художню прозу.

Нині Михайло Рой — доцент кафедри міжнародної журналістики Інституту журналістики Київського університету імені Тараса Шевченка.

Відгомін події

Без радикальних змін

Світові засоби масової інформації продовжують коментувати результати парламентських виборів у Німеччині. Більшість із них зазначає, що вибори радикально не змінили розстановки сил у бундестазі. Це коли не враховувати того, що перевага коаліції ХДС/ХСС зменшилася на 10 членів парламенту.

Оглядачі зазначають, що мрії соціал-демократів про зміну влади на їхню користь не справдилися. Мабуть, їм слід було обрати своїм лідером не безбарвного Р.Шарпінга, а більш енергійного Г.Шредера. Але тоді партійному апаратові довелося б коритися його суворій дисципліні й залізній волі.

Своїм успіхом «зелені» мають завдячувати перш за все західнонімецьким виборцям, бо у Східній Німеччині екологічна свідомість розвинена слабо. У деяких східних землях вони не змогли набрати навіть потрібних п'яти відсотків голосів.

Зате Партія демократичного соціалізму (ПДС) увійшла до парламенту тільки завдяки голосам у східних землях, хоча загалом набрала менш як 4,6 відсотка. Проте згідно з поправкою до виборчого закону, партія, котра здобуде абсолютну більшість щонайменше у трьох виборчих округах, може увійти до парламенту. Таку передумову ПДС виконала, отримавши велику кількість голосів у чотирьох округах Берліна.

Успіхів досягли також посткомуністи на місцевих виборах у таких землях, як Мекленбург-Передня Померанія та Тюрингія. У землі Саар соціал-демократи під проводом О.Лафонтена знову здобули більшість і готові створити власний земельний уряд.

Богдан ОСАДЧУК, дипломатичний оглядач.

З країн СНД

У Білорусі в'язниць бракує

Кожний 160-й громадянин Білорусі від 16 років і старший перебуває в місцях позбавлення волі. За словами заступника начальника управління з виправних справ МВС Білорусі А. Пастушені, тривожним є той факт, що чисельність засуджених, в тому числі й підлітків, зросла проти 1991 року в 2,3 раза.

Зростання злочинності створює проблеми з кількістю місць для засуджених. Замість належних на одного ув'язненого 2 кв. метрів житлової площі, в республіці у колоніях загального режиму припадає 1,7 кв. метра. Разом нині є 18 виправно-трудових колоній, 3 виховно-трудові — для неповнолітніх, 7 слідчих ізоляторів і 2 в'язниці. На базі колишніх військових містечок будують ще 3 ВТК.

Білінформ.

Продиктовано в номер

Кредити МВФ будуть

Керівництво Міжнародного валютного фонду схвалило виділення Україні першого кредиту в розмірі приблизно 371 мільйон доларів з фонду системних перетворень, створеного спеціально для сприяння країнам, що переходять від централізованої до ринкової економіки. Ці кошти підуть на підтримку програми структурних перетворень в українській економіці.

«Український уряд почав здійснювати сміливу програму розв'язання економічних проблем країни, — відзначено у прес-релізі МВФ. — Розпочато перший етап значних зусиль зі стабілізації й перетворення економіки, на що потрібні час і наполегливість».

Окрім МВФ нам готується посприяти й ряд інших країн і багатонаціональних організацій.

Білорусь — за співробітництво

— Економічні зв'язки з Росією та іншими республіками колишнього Союзу ми маємо намір не лише зберегти, а й розвинути, — заявив у Мінську на зустрічі з німецькими банкірами Прем'єр-міністр Білорусі М. Чигір. Він зазначив, що переговори про об'єднання грошових систем між республікою і Російською Федерацією тимчасово зупинено. Але «якщо ми не відчуватимемо ніякої підтримки від Заходу, будемо змушені повернутися до цього питання».

Учора до Білорусі прибув з візитом міністр закордонних справ Польщі А. Олеховський. Він провів переговори з Президентом, Прем'єр-міністром і міністром закордонних справ республіки. Було підписано важливі документи, пов'язані з перспективами економічного співробітництва двох держав.

Йордано-ізраїльський договір підписано

Підписано мирну угоду між Йорданією та Ізраїлем. Вона кладе край 46-річному періоду конфронтації двох близькосхідних держав, які зобов'язуються надалі підтримувати добросусідські відносини. Договір у присутності короля Йорданії Хусейна, Президента США Б. Клінтона, а також міністра закордонних справ Росії А. Козирева підписали Прем'єр-міністр Йорданії Абдель Салям Аль-Маджалі та Прем'єр-міністр Ізраїлю Іцхак Рабін.

Крім основного документа, сторони підписали п'ять додатків до нього. У них, зокрема, декларуються встановлення дипломатичних відносин між Ізраїлем і Йорданією у повному обсязі, припинення обопільних економічних санкцій, усунення всіх перешкод для пересування осіб між двома державами і зобов'язання Тель-Авіва та Аммана розв'язувати всі спірні проблеми тільки мирними засобами.

З Йорданії Президент США Білл Клінтон вилетів до Дамаска, де відбулися його переговори з главою уряду Сирії Хафезом Асадом. Це є перший візит глави американської адміністрації до Сирії, починаючи з 1974 року, коли цю країну відвідав Президент США Річард Ніксон.

Розв'язати боснійський вузол

Тема боснійської кризи і становища в інших районах колишньої Югославії домінувала на лондонській зустрічі Прем'єр-міністра Великобританії Дж. Мейджора і міністра закордонних справ Д. Херда з Генеральним секретарем ООН Бутросом Галі.

Під час переговорів британська сторона знову висловила заперечення з приводу можливості зняття ембарго ООН на поставки зброї боснійським мусульманам. По завершенні зустрічі Д. Херд заявив, що «контактна група» продовжує діяти і займається розробкою планів, що, як він сподівається, наблизить розв'язання боснійської проблеми.

Раніше Бутрос Галі виступив у Лондоні на одному з прийомів і закликав найбільші держави світу «не обертатися спиною» до прохань інших країн, що благають допомоги, маючи на увазі також і боснійський мусульманський уряд.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Volkswagen Group

АВТОМОБИЛЬ SKODA

- Гарантия в течение года
- Сервисное обслуживание
- Шестилетняя гарантия против проржавения.
- Продажа запасных частей.
- Поставка со склада в Киеве.
- Форма оплаты любая.

Концерн «Вега» тел: (044)244-72-17
Техническая станция тел: (044)430-75-35

50 ЛЕТ В МИРЕ СПОРТА

ИНВЕСТИЦИОННЫЙ ФИЛИАЛ

ГРАДОБАНК

Привлекает на *депозит* свободные денежные средства от юридических лиц.

Сроки: 3 недели – 3 месяца.

Процентная ставка: до 200%.

Минимальный вклад: 3 млрд. крб.

Надежность, проверенная временем

Тел: (044) 267-10- 38
(044) 263-76-64
Факс: (044) 220-45-72

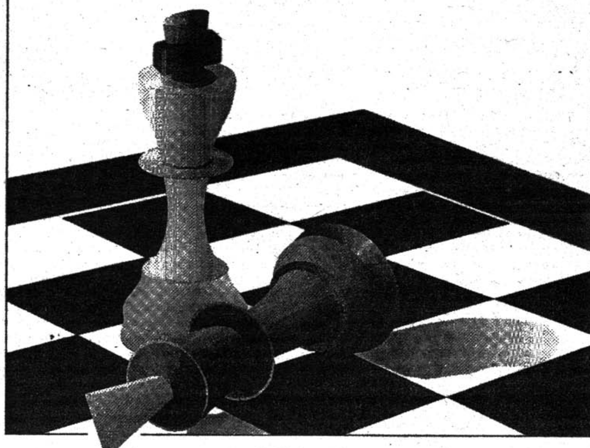

УКРАЇНСЬКИЙ КРЕДИТНИЙ
Б А Н К

ЗРОБІТЬ ВІРНИЙ ХІД!

Ми даємо

ШАНС!

МЕЖРЕГИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ
Украинский институт руководящих кадров
Министерства образования Украины
о б ъ я в л я ю т очередной набор на ЗАОЧНОЕ отделение
по новейшим специальностям менеджмента и бизнеса:

- **ЭКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ БИЗНЕСОМ** *(Экономист. Менеджер бизнеса)*
- **УПРАВЛЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЕМ** *(Экономист. Менеджер образования)*
- **УПРАВЛЕНИЕ ТРУДОВЫМИ РЕСУРСАМИ** *(Экономист. Менеджер трудовых ресурсов)*
- **УПРАВЛЕНИЕ ПЕРСОНАЛОМ** *(Социолог. Менеджер персонала)*
- **СОЦИАЛЬНАЯ ПСИХОЛОГИЯ** *(Психолог. Менеджер социально-психологической службы)*
- **ПОЛИТОЛОГИЯ И СОЦИАЛЬНОЕ УПРАВЛЕНИЕ** *(Политолог. Менеджер социального управления)*
- **УПРАВЛЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ОРИЕНТАЦИЕЙ** *(Профконсультант. Менеджер профессиональной ориентации)*

Принимаются граждане, имеющие среднее образование (в колледж), среднее специальное (в бакалаврат) и высшее (в магистратуру), *без вступительных экзаменов* и возрастных ограничений.
Образовательная деятельность осуществляется на основании государственной лицензии по эффективным методикам дистанционного обучения в соответствии с международными стандартами.
Сроки обучения от 2 до 6 лет, стоимость от **$540** до **$750** в год (оплата принимается в КУПОНАХ по текущему курсу за наличный и безналичный расчет, *возможна рассрочка*).
Студенты обеспечиваются новейшей литературой. Окончившим обучение выдается **ДИПЛОМ** о высшем образовании (в т.ч. бакалавра и магистра наук) и международный СЕРТИФИКАТ, признаваемый 120 странами мира. Оказывается содействие в трудоустройстве. Открыта АСПИРАНТУРА по подготовке кандидатов наук (докторов философии).

ПРИЕМ ДОКУМЕНТОВ ДО 10 НОЯБРЯ 1994г.

252039, Киев,
ул. Фрометовская, 2, МАУП
(р—н Центрального автовокзала)

(044) 264-10-51, 264-61-86,
264-52-54, 264-90-36 (факс)

ТОМПО

2000 образцов итальянской мебели:
кухни, гостинные, спальни, сантехника и др.

Доставка и установка, услуги дизайнера

ВАМ ДОСТАТОЧНО ЗАПЛАТИТЬ. ВСЕ ОСТАЛЬНОЕ МЫ СДЕЛАЕМ САМИ

МЫ БЫЛИ ПЕРВЫМИ И ОСТАЁМСЯ ЛУЧШИМИ!

Железнодорожное шоссе, 41, тел.: 294 81 81, факс: 269 87 18

Понеділок, 31 жовтня

УТ-1

14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Юні музиканти України — лауреати міжнародних конкурсів.
16.55 Із колекції Івана Гончара.
17.20 Обличчям до столиці.
17.50 Мультфільм.
18.00 Школа поетики. Леонід Талалай.
18.30 Футбол плюс.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Ближче до діла», «Екологічна експедиція по Десні», «Добрий знак».
20.10 Версія.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Регіон.
22.25 Ай Пі Київ рекламує.
22.30 Худ.фільм «Якщо можеш, прости».
23.50 Концерт при свічках.
0.10 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Війна готобів». Мультсеріал.
8.30 Волейбол. Чемпіонат світу. Жінки. Фінал. У перерві — 8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.20 Людина і закон.
9.45 Мультфільм.
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 Комікс-бум.
15.30 Зоряний час (15.50 Новини).
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал (Франція).
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Лабіринт. Запрошення до співробітництва. Спортивна програма.
17.20 Волейбол. Чемпіонат світу. Жінки. Фінал. (Бразилія) В перерві — 17.45 Погода; 17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.20 Хокей. Чемпіонат МХЛ. ЦСКА — «Динамо». 2 і 3 періоди. В перерві — Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Гол.
21.10 Ф.Брукнер. «Наполеон». Фільм-вистава Московського академічного театру ім. В.Маяковського (22.50 Новини).
23.30 Шість вечорів з Ю.Нікуліним. Вечір 4.
0.05 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Зворотна адреса. Ведучий — Г. Долгов.
8.55 Денний сеанс. «Репетиція оркестру». Худ.фільм.
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.10 Міліцейський репортаж.
11.20 XX вік у кадрі і за кадром. С. Бондарчук.
12.10 Кінотеатр повторного фільму. «Йолки-палки». Худ.фільм.
13.40 Мульти-пульти.
13.45 Зоряний дощ.
15.00 Вісті.
15.20 Мульти-пульти.
15.50 Мультфільм.
16.00 Вибори-94: програма кандидата. Залізничний виборчий округ № 6.
18.00 Корифеї танцю. М.Прядченко.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Катерина Вороненко.
19.10 Мультфільм.
19.20 Фінансовий огляд.
19.30 СНН.
20.05 Фільмоскоп із Греції. Частина 2.
20.30 Перехрестя.
21.05 Вікна.
21.10 Візитка.
21.15 Світовий детектив. «Еркюль Пуаро». 6 серія.
22.15 Сьогодні на сьогодні.
22.30 СІТ-3.
22.40 Телегра «5+1».
23.00 Вікна.
23.30 Худ.фільм. «Спрут-6». 3 серія. Частина 1.
0.35 СІТ-3.
0.40 Про-відео.

Вівторок, 1 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Перехрестя.
8.35 Доброго вам здоров'я.
9.05 Худ.телефільм «Комічний коханець, або Любовні витівки сера Джона Фальстафа».
10.15 Гра в класики. Казки наших бабусь.
10.35 Пам'яті Андрея Шептицького. Док.фільм «Світильник істини».
11.40 Фільм-концерт «Адажіо».
12.00 УТН.
12.10 Худ.фільм «Якщо можеш, прости».
13.30 Надвечір'я.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Зірочки».
16.40 Освітній канал для школярів. Фізико-математична школа. Метод координат. Передача 1. Визволення України від фашистських загарбників.
17.40 «Музика — любов моя».
18.40 Запитуйте — відповідаємо.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Фінансовий огляд.
19.30 Літопис національного відродження. «Українська ніч 33-го». Фільм 1 — «Страх». Глава 1 — «Важка нога пролетарської диктатури».
20.00 Баскетбол. Кубок Європи «Київ-Баскет» — «Будівельник». 2 тайм.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Блок-Нот. Музична програма.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Спорткур'єр.
22.15 Ваш вихід, артисте. Пам'яті Поліни Нятко.
23.15 Канал «Франс інтернасіональ» представляє: ТАРАТАТА. Зустріч з Шарлем Азнавуром.
0.15 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Війна готобів». Мультсеріал.
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Америка з М.Таратутою.
9.30 Концерт народної музики.
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 Веселі нотки.
15.30 Між нами, дівчатами.
15.50 Новини.
16.00 Джем.
16.25 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Російський світ.
17.30 Загадка СБ.
17.40 Документи і долі.
17.45 Погода.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.25 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 Тема.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 З перших рук.
20.50 Кличу живих. До 50-річчя Перемоги. Худ.фільм «Нормандія — Німан». У перерві — 22.50 Реклама і Новини.
23.10 Канал ілюзій.
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Торговий дім.
8.40 Момент істини.
9.35 Кліп-антракт. Група «Кардинал».
9.45 «К-2» представляє: «Знай наших».
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Спішіть побачити. «Піратський острів». Худ.фільм (Австралія). 4 серія.
15.50 Телефільм.
16.00 Вибори-94: програма кандидата. Індустріальний виборчий округ № 7.
18.00 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.30 Муз.фільм.
18.45 Київська панорама.
19.00 Баскетбол. Кубок Європи. «Київ-Баскет» — «Будівельник». 1 тайм. 2 тайм — з 20.00 по програмі УТ-1.
19.45 Футбол. 1/16 Кубка УЄФА. «Текстильник» (Камишин) — «Нант» (Франція) 2 тайм.
20.30 Візитка. Оксана Марченко.
20.35 СНН.
20.50 Сезон.
21.05 Візитка.
21.10 «Приват-ТБ» представляє: «Моветон», «Реверс».
22.00 Сам собі мандрівник.
22.30 Футбол 1/16 Кубка УЄФА. «Реал» (Мадрид) — «Динамо» (Москва).

Середа, 2 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 Уроки французької мови. Урок 9.
8.45 Свічадо.
9.30 Худ.фільм «Ніч самогубця».
10.55 «Оракул». Передача 1.
11.40 Запитуйте — відповідаємо.
12.00 УТН.
12.10 «Оракул». Передача 2.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Хлопчики, море, вітрила».
16.40 Освітній канал для школярів. Українська література. Григорій Сковорода. «Сад божественних пісень». Історія України. Запровадження на Русі християнства.
17.30 Крок до себе.
18.00 Мультфільм.
18.10 Дебют. Солісти Харківського театру опери та балету Лариса Гончаренко та Анатолій Козацький.
18.30 Нідерланди. Чотири погляди на майбутнє. Частини 1 і 2.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Фільм-балет.
19.30 Літопис національного відродження. «Українська ніч 33-го». Фільм 1 — «Страх». Глава 2 — «Віддай».
20.05 Парламентський канал.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.20 Футбол. Ліга чемпіонів. «Парі Сен-Жермен» — «Динамо» (Київ). У перерві «Укрлотто». Тираж лотереї.
23.30 Футбол. Ліга чемпіонів. «Мілан» — «АЄК». У перерві — УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Війна готобів». Мультсеріал.
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
9.50 Новини.
11.15 «Атлантида». Співає Ф.Кирков.
14.50 Новини.
15.00 Подивись, послухай.
15.20 Відповіді.
15.50 Новини.
16.00 Комп'ютер-хол.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал (Франція).
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Телерадіокомпанія «Мир». «Мир» через рік.
17.30 Знак питання.
17.40 Документи і долі.
17.45 Погода.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.30 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 Серпантин. Авторська програма М.Захарова.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода..
20.40 Монолог.
20.50 Вісники.
21.20 Футбол. Ліга чемпіонів. «Баварія» (Мюнхен) — «Спартак» (Москва). (Німеччина).
23.25 Новини.
23.30 Футбол. Ліга чемпіонів. Огляд 7 матчів.
0.40 Прес-експрес.

УТ-2, Канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Торговий дім.
8.40 У світі тварин. Ведучий — М. Дроздов.
9.35 Здорово живеш.
9.50 Театральний роз'їзд. «Гаряче серце» О. Островського».
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
16.00 «Вибори-94: програма кандидата. Ленінградський виборчий округ № 8.
18.00 Е.Гріг. «Норвезькі мелодії».
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Студія «Укртелефільм» представляє: «Шлях до ринку».
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 Кримінальна хроніка тижня.
20.45 Студія «Укртелефільм» представляє: «Марафон».
21.10 «Хіала» пропонує.
21.20 Мау-мау. Ігрова програма.
22.00 З кінокамерою по Європі. Док.фільм.
22.40 Вертеп-шоу.

Четвер, 3 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ностальгія. Передача 1.
8.45 «Безпричальність білої душі». Пам'яті художника Сергія Хаджинова.
9.15 Футбол. Ліга чемпіонів. «Парі Сен-Жермен» — «Динамо» (Київ).
11.00 Усе про кіно.
12.00 УТН.
12.10 «Оранта».
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Ласкаво просимо. Кубинський ансамбль «Амігас».
16.40 Освітній канал для школярів. Фізико-математична школа. Метод координат. Передача 2. Уроки французької мови. Урок 10.
17.30 Господарем на землі. Селянське фермерське господарство. Досвід Криму.
18.00 Футбол. Ліга чемпіонів. Огляд матчів.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Фінансовий огляд.
19.30 Літопис національного відродження. «Українська ніч 33-го». Фільм 1 — «Страх». Глава 3 — «Косіор — кістлява рука голоду».
20.00 Тележурнал «Право».
20.40 Поради телерадіореклами.
20.45 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Ставиться питання. Приватизація в Україні.
22.05 Ай Пі Київ рекламує.
22.10 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 5 серія.
23.00 Молодіжна студія «Гарт».
0.15 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Війна гроботів». Мультсеріал.
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 У світі тварин (з сурдоперекладом).
9.40 Екслібрис.
9.50 Новини.
14.50 Новини (з сурдоперекладом).
15.00 Мультитролія.
15.30 На балу у Попелюшки.
15.50 Новини.
16.00 Тін-інтим.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 ... До 16 і старші.
17.30 Голоси Росії. Співає Харис Шарипов (Уфа).
17.40 Документи і долі.
17.45 Погода.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.25 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 «Кінозірка». А.Джигарханян.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Москва — Кремль.
21.00 Лотто «Мільйон».
21.30 Вік кіно. «Як бути коханою». Худ.фільм (Польща).
22.50 Новини.
23.30 Прес-експрес.

УТ-2, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Поїхали.
8.35 Рубежі.
8.50 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.30 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
16.00 Вибори-94: програма кандидата. Лівобережний виборчий округ № 9.
18.00 Митниця.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Телефільм.
19.15 Уроки французької мови. Урок 9.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 Студія «Укртелефільм» представляє: «За старою адресою».
21.00 «Хіала» пропонує.
21.10 Гордість нації — Черкаський Український народний хор. 1 відділення.
22.00 Док.фільм «Війни чорної і білої магії».
23.10 Муз.фільм «Євген Станкович».

П'ятниця, 4 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 Ностальгія. Передача 2.
9.10 Л.Бетховен. Симфонія № 9.
10.25 Канал «Франс інтернансіональ» представляє: ТАРАТАТА. Зустріч з Шарлем Азнавуром.
11.25 Док.кінопрограма «Я стійко кріпився», «Візьміть славу миру сього».
12.00 УТН.
12.10 Молодіжна студія. «Гарт».
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Вервиця.
16.55 Вогняні акорди. Теленарис про металургів Дніпропетровщини.
17.25 Нідерланди. Чотири погляди на майбутнє. Частини 3 і 4.
17.55 Ділові відомості.
18.10 Студія «Основа».
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Фільм-концерт «Осінні контрасти».
19.35 Літопис національного відродження. «Українська ніч 33-го». Фільм 2 — «Жах, або Розстріляне відродження». Глава 1 — «Двобій». Глава 2 — «Політбюро».
20.35 Поради телерадіореклами.
20.45 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Є шанс.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 6 серія.
22.55 Артмайдан.
23.55 Несподіваний дощ. Міс Телемодель-94. Передача 5.
0.20 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Сорока».
8.20 Мультфільм.
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Туніс. Між минулим і майбутнім.
9.35 «Кешка і бізнес». Короткометражний телефільм для дітей.
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 «Кетвізл». Телесеріал для дітей.
15.50 Новини.
16.00 «Кетвізл». Телесеріал для дітей. Завершальна серія.
16.25 Рок-урок.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Людина і закон.
17.25 Погода.
17.30 Зірки Росії — дітям Росії. Хокей. «Спартак» (Москва) — зірки Росії. В перерві — Бомонд і Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Поле чудес.
21.30 Людина тижня.
21.50 У клубі детективів. Телесеріал «Вулиці Сан-Франциско». 9 серія.
22.50 Новини.
23.00 Політбюро.
23.40 Музобоз.
0.20 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Поїхали.
8.35 Ранковий концерт.
8.55 Газетні історії.
9.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
16.00 Вибори-94: програма кандидата. Оболонський виборчий округ № 10.
18.00 Золото скіфів.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Ганна Безулик.
19.10 Круті новини.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 СНН.
21.00 Візитка.
21.05 Щотижня.
21.25 Віннер.
21.55 Вікна.
22.00 МТВ представляє: «Перший погляд».
22.30 СІТ-3.
22.40 Футбол як футбол.
23.40 СІТ-3.
23.45 Про-відео.

Субота, 5 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 Несподіваний дощ. Міс Телемодель-94. Передача 5.
8.55 Телетехнотека.
9.10 Рідна мова.
9.25 Доброго вам здоров'я. Сатанівське диво.
10.05 Україна сьогодні. Програма для співвітчизників за кордоном.
10.55 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
11.25 Худ.телефільм «Візит до Мінотавра». 3 серія.
12.40 «Усмішка». Гумористична програма.
12.55 Авансцена. Театр «Романс».
13.45 Художня панорама. Художник М.Дубина.
14.05 Київські мозаїки. Дерев'яна архітектура.
14.20 Мультфільм.
14.30 Блага вість з Ріком Реннером.
15.00 УТН.
15.10 «Море друзів». Концерт Міжнародного фестивалю естрадної пісні в Ялті.
16.50 Наше коло. Турботи жінок у Прип'яті.
17.20 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 7 серія.
18.10 Вікно в Америку.
18.40 Естрадний концерт.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Хроніка МВС.
19.30 «ЛІКоТБ» представляє: «Стрес-клуб», «Маски-шоу».
20.45 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 «Аргументы и факты» в Україні.
21.40 «Класик-прем'єр». Музична програма за участю лауреатів міжнародних конкурсів і народних артистів України. У перерві — 22.40 Ай Пі Київ рекламує.
23.35 Телефан. Хіт-парад.
0.25 УТН.

Канал «Останкіно»

6.30 Суботній ранок ділової людини.
7.15 Спорт-шанс.
7.45 Слово пастиря. Митрополит Кирил.
8.00 Поклик джунглів.
8.30 Телерадіокомпанія «Мир». Суботній канал.
10.00 Ранкова пошта.
10.30 Медицина для тебе.
11.00 «Грузія — одна». Прем'єра док. фільму Отара Іоселіані. Частина перша — «Прелюдія».
12.40 Без паузи.
12.50 Смак.
13.05. «Друге народження». Телефільм про російську порцеляну.
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 «Осягнення демократії». Фільм 5 — «Влада законності».
15.00 Пісні без кордонів. Міжнародний фольклорний фестиваль мистецтв в м.Сочі.
15.25 Клуб земляків. «Десь є місто...».
16.20 У світі тварин. Багатосерійний фільм «Життя зоопарків».
17.00 Щасливий випадок.
17.50 До і після...
18.40 Телесеріал «Команда в капелюхах». 4 серія (США).
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини плюс.
20.35 Погода.
20.45 Телесеріал «Господар Баллантре». 1 серія.
21.40 Сміхопанорама. Ведучий — Є.Петросян.
22.20 1У Московський міжнародний телефестиваль «Сходинка до Парнасу». Фінал і гала-концерт. У перервах — 22.50 Новини, 23.00 Погода, 23.50 Новини.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 Студія «Рост».
8.00 «Пілігрим». Російське бюро подорожей.
8.45 Телеерудит.
8.50 Парламентський тиждень.
9.35 Музика всіх поколінь.
10.05 Як жити будемо?
10.50 Кінотеатр повторного фільму. «Сестри».
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Де факто.
13.35 Домашній екран. «Едера». Худ.телефільм (Італія). 9 серія.
14.35 Кіноокo. Воскові персони.
15.35 Відеопоезія.
15.50 Футбол без кордонів.
16.35 Свято кожного дня.
16.45 Прем'єра мультфільму «Дон Кіхот» (США).
17.45 Телеерудит.
17.50 Міжнародна християнська програма «Відповіді».
18.20 Муз.фільм «Чарівниця вечорниць».
18.40 Київська панорама.
19.00 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.05 Мульти-бульки.
19.30 СНН.
20.00 Хіт-рік.
20.35 Місто.
20.55 «Мегапол» представляє.
21.05 Вікна.
21.10 Ток-шоу «Чорний кіт».
21.40 Візитка.
21.45 Шанс. Проблеми СНІДу.
22.15 Сьогодні на сьогодні.
22.30 СІТ-3.
22.40 Вечірні розваги для дорослих по телефону.
23.10 «Євразія-ТБ» представляє. Худ.фільм.
0.30 СІТ-3.
0.35 Про-відео.

Неділя, 6 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 «ЛІКоТБ» представляє: «Стрес-клуб», «Маски-шоу».
10.45 Док.фільм «Мертві душі» Олександра Агіна».
11.00 Служу народу України. Святкова програма до Дня прикордонника.
11.35 Худ. телефільм «Візит до Мінотавра». 4 і 5 серії.
14.00 До Дня прикордонника. Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.50 Нам — шістдесят. Концерт, присвячений Київському Палацу дітей та юнацтва.
16.40 Телефільм «Пізнай себе».
18.15 Свічадо. Реальність неможливого.
19.00 УТН.
19.20 Ай Пі Київ рекламує.
19.25 Артистичне казино.
19.55 Концерт Валерія Леонтьєва.
20.20 «Аргументы и факты» в Україні.
20.25 Життя видатних осіб. Авраам Лінкольн.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 Післямова.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 8 серія.
22.55 Делікатес-шоу.
23.45 УТН.
23.55 Київська красуня-94.

Канал «Останкіно»

7.15 Олімпійський ранок.
7.50 Спортлото.
8.00 Марафон-15.
8.30 З ранку раненько.
9.00 Полігон.
9.30 Доки всі вдома.
10.00 Ранкова зірка.
10.50 «Грузія — одна». Прем'єра док.фільму Отара Іоселіані. Частина друга — «Спокуса».
11.55 Авто-шоу.
12.10 «Шпаргалка» з подарунком.
12.25 Вагон 03.
12.55 Живе дерево ремесел.
13.00 Док.серіал «Підводна одіссея команди Кусто».
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 «Стратегія Перемоги». Док.серіал. Фільм 6 — «Битва за Дніпро».
14.55 Телескоп.
15.25 Вікно в Америку.
15.55 Мульсеріали «Баскетбольна лихоманка», «Справжні мисливці за привидами».
16.50 Телелоція.
17.10 Новини.
17.15 З днем народження, «Маяк». Вечір, присвячений 30-річчю радіостанції.
18.40 Погода.
18.50 Ален Делон у фільмі «Зорро» (Франція).
21.00 «Неділя».
21.50 Спортивний уїк-енд.
22.05 Кантата С.Прокоф'єва «Олександр Невський» в передачі «Променад в Маріїнському».
22.50 Новини.
23.05 Футбол. Чемпіонат Росії. «Локомотив» (Москва) — «Спартак» (Москва). 2 тайм.
23.50 Новини.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 «Павло Корін. Русь, що відходить». Док.фільм.
7.45 Студія «Рост».
8.15 Наш сад.
8.45 Кіпрас Мажейка. Репортажі з Малої Європи.
9.15 Доброго ранку. Сніданок для чемпіонів.
9.45 Ати-бати...
10.15 Російське лото.
11.00 Кінотеатр повторного фільму. «Вісімнадцятий рік».
12.50 Кліп-антракт. В. Циганова.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати...
13.35 Домашній екран. «Едера». Худ.телефільм (Італія). 10 серія.
14.30 Коробка передач.
14.45 Російський балет С. Дягілєва.
15.50 Візитка. Ганна Безлюдна.
15.55 Мульти-бульки.
16.10 Аве віта.
16.25 СІТ-3.
16.30 Про-відео.
17.00 Чарівний світ Діснея. «Гуффі та його команда», «Чорний плащ».
18.00 Яхад.
18.45 Обличчям до столиці.
19.15 Візитка.
19.20 СНН.
19.40 Телесеріал «Следжхаммер».
20.10 Капітан-відео.
20.35 Візитка.
20.40 Худ.фільм «Сеньйорита».
21.40 СІТ-3.
21.50 Для вас.
22.30 Чемпіонат світу з автогонок у класі «Формула-1». Гран-прі Японії.

(Друкується з комп'ютерного набору агентства Укрінформ).

З пошти

Селянин хоч і дбає, але що з того має?

Недарма кажуть, що літній день рік годує. Селянинові ця істина добре відома. З ранньої весни і до пізньої осені його натруджені руки не знають спочинку. А невтомне серце не може заспокоїтися доти, доки все вирощене не буде зібране і сховане в засіки.

Це так би мало бути. Насправді ж усе значно складніше. На селі не вистачає техніки, запчастин, пального, зрештою рук. Але де ж візьмуться ті руки, якщо в колгоспах місяцями не видають зарплату, з великими перебоями возять хліб, не кажучи про якісь інші продукти. Отак і живуть селяни. А коли уривається терпець, пишуть до редакції, вірячи, що з газетної трибуни їх нарешті почують.

Віддячить сторицею

Нас, працівників сільського господарства, дуже тривожить те, що в нашій державі нема чітко розробленої програми розвитку сільськогосподарського машинобудування, а також налагодження випуску запчастин, вузлів, агрегатів. Існуюча система випуску сільськогосподарської техніки не впорядкована. Як правило, освоєння випуску багатьох марок машин проводиться на зразках старих моделей без урахування передових досягнень світового машинобудування та вимог прогресивних технологій, без залучення наукових інституцій.

Особливо катастрофічною залишається обстановка із забезпеченням села зернозбиральними комбайнами. Існуючий парк цих машин практично спрацьований. І якщо негайно не взятися за їх випуск, то через два-три роки збирати хліб буде нічим.

Не краща ситуація і в буряківників. Не вистачає тракторів. Старі машини вже зносилися, а нових нема за що купити. Крім того, Кишинівський завод набагато скоротив випуск запчастин до них.

Перелік того, чого нині не вистачає селу, можна продовжувати ще довго, але від того не побільшає ні техніки, ні запчастин.

Треба, щоб наш уряд, відповідальні працівники звернулися до цих проблем і допомогли селу сьогодні, а воно віддячить сторицею.

Ю.ТИМОШЕНКО,
працівник Канівського управління сільського господарства і продовольства.

Черкаська область.

Назва нова — порядки старі

Створення селянських спілок — начебто непогана ідея. Та у нашому колгоспі це зробили за старими методами. Зібрали слухняних уповноважених, переважно жінок, яких ніхто не обирав і не уповноважував, і створили селянську спілку. Керівництво залишилося у тому ж складі, що й було, порядки ті ж самі. Щоправда, назва нова та ще голова має необмежені права.

Який у кого пай — невідомо. Зиску теж ніякого. Хіба що... 7 тисяч карбованців. Це такі шалені дивіденди за минулий рік. Город уже третій рік підряд орю за власний кошт, пшениці продають лише центнер (як пенсіонерові) та й то з ПДВ... Правда, дивна спілка?

Д.МІНАЄВ.

Долішне, колгосп імені Франка.
Львівська область.

Гірше, ніж панщина

Кажуть, як робиш, те й маєш. У нас усе навпаки. Робиш-робиш, а з того нічого не маєш. І нікому не свербить, що ось уже кілька місяців нам, колгоспникам села Тихомель, не платять за працю бодай копійчину. А серед нас є й багатодітні матері, які не те що зарплату, а навіть допомогу на дітей не одержують.

При панові, кажуть, за три вижатих снопи сніп давали, а в колгоспі...

Л.ЗАХАРЧУК, Л.СИСЮК, В.РОМАНЮК
(всього 21 підпис).

Білогірський район
Хмельницької області.

Мов той циган на базарі

До Бога високо, а царя нема, то я до вас, до редакції. Живемо ми в Яблунівці, трудимося, як годиться селянинові. Худібку тримаємо. Собі молочка вистачає, ще й у колгосп лишки здаємо. Воно й невигідно здавати за ті копійки, але все-таки не марнується. Та ось халепа. Грошей за здане молоко ніяк видерти не можемо. Складається враження, що в нашому колгоспі, як у того цигана на базарі: як знайду гроші, то віддам обов'язково. Видно, не знайшов, бо з минулого року чекаємо.

Звертався у контору — відіслали на маслозавод, ті, в свою чергу,.. до Києва. То де ж правду шукати і кому вірити? Адже сам на власні вуха чув, як ще недавно пан Звягільський бив себе в груди і клявся, що за всі закуплені сільгосппродукти колгоспи з людьми розрахувалися. А може, то такий жарт був?..

Г.ПЕЛИХ.

Білоцерківський район
Київської області.

«Все вокруг колхозное, все вокруг мое»

Навряд чи пам'ятають одну із заповідей Христа «Не вкради!» горе-дачники з Росії, які останнім часом окупували села нашого району. Біля землі робити ніхто з них не хоче, мовляв, ми «не можем тяпать». Проте красти з колгоспного поля усі, як один, можуть.

Цуплять і вивозять усе: капусту, пшеницю, соняшник, моркву. І так з весни до осені. Одні навантажившись від'їздять, другі їм на зміну приїздять. Доки воно буде «все вокруг колхозное, все вокруг мое»?

Група пенсіонерів.

П'ятихатки
Знам'янського району
Кіровоградської області.

Підготувала
Надія КУЗНЕЦОВА.

ЧАРІВНИЙ ПОЛОН

, пережив Київ під час «Музік Фесту»

Міжнародний день музики цього року співпав із днем відкриття чергового Українського міжнародного музичного фестивалю. Як і щороку, «Музік Фест» став справжнім форумом сучасного мистецтва. В рамках фестивалю, окрім концертів, а їх відбулося два з половиною десятки, пройшли також семінар «Українська музика в грамзаписах світу» та презентація колекції записів Степана Максимюка (США), презентація нових компакт-дисків із записами української музики. Глядачі отримали змогу подивитися виставу Київського театру пластичної драми (імпровізації на музику Бориса Лятошинського), а також — виставку творів, пов'язаних з музикою, сучасних українських художників «Арт-контрапункт». Для восьми фестивальних днів програма більш ніж насичена.

Урочистий концерт-відкриття відбувся в залі Національної опери України. На жаль, не прозвучала очікувана меломанами Четверта симфонія Б. Лятошинського. Та два інші твори, що їх виконав Національний оркестр України під керуванням Вірка Балея (США), не розчарували слухачів. Це були Концерт-остінато для віолончелі з оркестром відомого японського композитора Ясусі Акутагави (соліст — В. Потапов) та Симфонія № 1 Джона Корільяно (США). Особливо цікавою видалася українська прем'єра цього твору, який за останні два роки з успіхом виконувався кількома десятками оркестрів різних країн світу. Виконання симфонії в Україні уможливила допомога Гарвардського фонду українських студій. Музика Д. Корільяно, присвячена пам'яті митців, що загинули від СНІДу, підкупала щирістю й ліризмом, багатою оркестровкою й мелодико-гармонічним розмаїттям. Творчий портрет композитора доповнила зустріч у Київській консерваторії, де були показані записи інших його творів.

Музика, презентована у фестивальних концертах, вражала розмаїттям стилів, жанрів й охоплювала часовий проміжок трьох останніх століть. Схарактеризувати в коротенькому огляді всі концерти практично неможливо. Тому зупинюся на основних подіях музичного свята.

Найчисленнішу групу концертів становили камерні, які, як і щороку, пропонують меломанам широкий діапазон мистецьких вражень. Не винятком були концерти камерної музики й цього разу. Кілька творів, що прозвучали, стали без перебільшення справжніми подіями в музичному житті. До таких можна віднести Камерну кантату № 2 на вірші Шарля Бодлера «Запрошення до мандрування» В. Загорцева й камерну кантату «П'єро мертвопетлює» для контртенора та ансамблю на вірші Михайля Семенка О. Козаренка. Витончена музика й прозора прецизійна фактура чудово співвідносилися з крихкими й лагідними образами символізму. Твір О. Козаренка сповнювали гумор та іронія, ліризм і театральна поза, притаманні творам нашого класика футуризму. Немало посприяло успіхові твору блискуче виконання останнього молодим співаком зі Львова Василем Сліпаком.

Особливої уваги заслуговує новий твір Леоніда Грабовського на вірші Миколи Воробйова «І це буде» для меццо-сопрано, ансамблю та синтезатора, написаний для ансамблю «Continium». Ясна річ, що цей, один з кращих творів композитора, виграв ще й тому, що виконували його в Америці і в Україні одні й ті ж артисти (диригент Джоел Сакс та співачка Нен Х'юз). Завдяки їм, а особливо феноменальним здібностям співачки (виконувала твір українською мовою), були передані найтонші нюанси драматургії, деталі психологічних станів, переживань, глибока символіка образів. Безумовно, це один з найкращих камерних творів української музики, написаних за останні роки.

Велике зацікавлення викликали також нові композиції Г. Гаврилець (Квінтет № 2 для духових інструментів), Л. Юриної («Геометрикум» для квінтету духових), О. Щетинського (Соната для альта), Г. Ляшенка («Lamento» для струнних), ряд інших творів.

З ентузіазмом сприймала публіка виступи «Тріо Буенос Айрес» і піаніста Миколи Сука, які представили твори музичної класики (В.-А. Моцарт, Л. Бетховен, Ф. Шуберт, Ф. Ліст, Б. Барток, А. П'яццола), а також чудового колективу однодумців й досконалих професіоналів — ансамблю «Київ Перкашн».

Значний інтерес викликали також симфонічні концерти фестивалю (цього року в ньому взяли участь п'ять оркестрів). Окрім Симфонії Д. Корільяно, прозвучав ще цілий ряд композицій, написаних авторами з того боку Атлантики. Кілька з них виявилися досить цікавими. Це передусім Третя симфонія Чарльза Айвза — одного з визнаних класиків світової музики. Також — «Сасіма» Р. Сієра (обидва твори — під орудою Джоела Сакса) й Концертода для альт-саксофона з оркестром (диригував Ф. Глушенко). З уже відомих нам композицій хотілося б відзначити чудове виконання Концерту для віолончелі з оркестром № 1 Даріюса Мійо (солістка Марія Чайковська), «Поеми скорботи» Євгена Станковича, «Фіаско» Бернда Редманна (Німеччина), а також менш досконалі — «Симфонії псалмів» Ігоря Стравинського та Симфонії № 6 Гії Канчелі.

На жаль, менш цікавими виявилися концерти японської музики XX століття (диригував Сакае Сакакібара) та фінал Конкурсу композиторів імені Мар'яна на Іванни Коць (цього року журі не визначило жодного лауреата). На концертах хорової музики звучало багато духовних творів українських композиторів (як класиків, так і сучасних), а також ряд кантат сучасних авторів, серед яких хотілося б виділити не зовсім переконливо виконану Кантату для хору а капелла на вірші Тараса Шевченка В. Сильвестрова — твір неординарний і високоталановитий. А крім цього, відбувся ще концерт духової музики, в якому взяли участь колеги-музиканти з України та Франції.

Як бачимо, цьогорічний «Музік Фест» пройшов у цілому успішно. Й треба сподіватися, що наступний «Музік Фест» буде не менш цікавим та представницьким, і, можливо, більш «європейським» за виконуваною музикою.

Богдан СЮТА,
музикознавець.

На знімку: відкриття фестивалю.

Фото Валентини ЛУНЧЕНКО.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 385117.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311206.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».